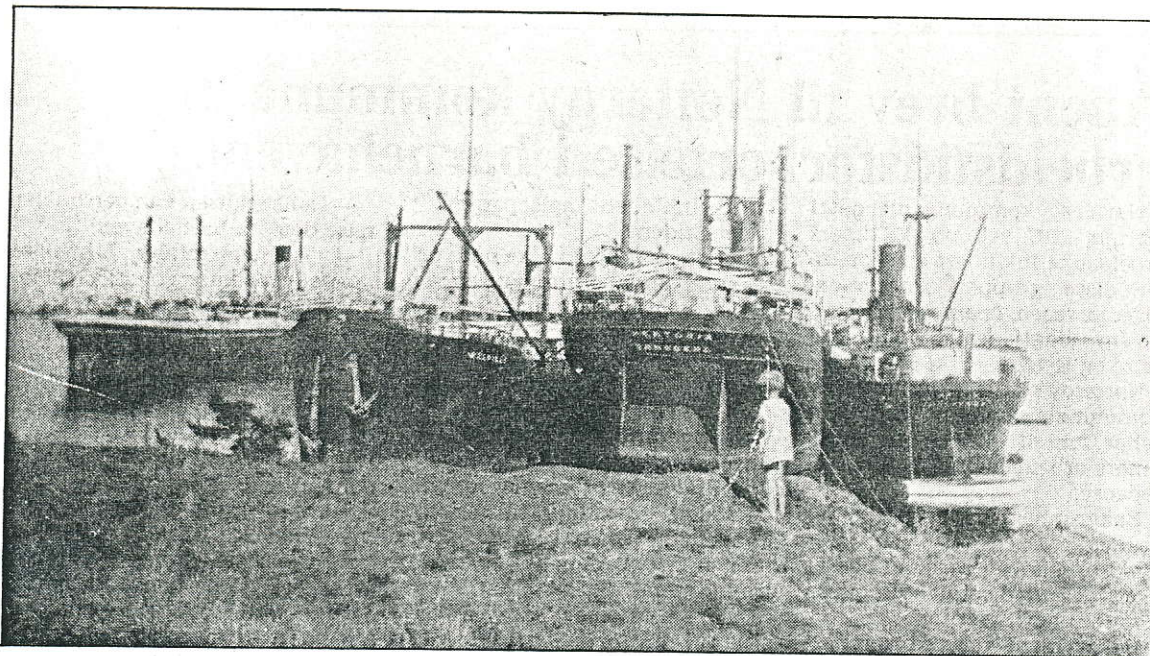

Det gamle Husvik VIII

Hvalfangstflåten i opplag ved Narverød cirka 1932.

AV GRETE HAUGEN

Husvik er omgitt av gode havner, og i alle år har Husøy-flaket og Vallø-bukta vært brukt som opplagsplass for skuter. I forrige århundre lå seilskutene tett i tett i vinteropplag. Sjøfarten ble mest drevet om sommeren da. Senere kom fangstskutene for sel og hval, og da den pelagiske hvalfangst var på topp i 1930-årene, lå det tett i tett med hvalkokerier og andre båter tilknyttet hvalfangsten. De lå på begge sider av Jarlsøy, ved Ormø, ved Narverød og i Bogen. I motsetning til seilskutene var opplagstiden nå sommerhalvåret.

Hvalfangsten skapte mange arbeidsplasser, nesten hver familie hadde noen av mennene eller sønnene med. Et risikabelt yrke var det, og alvorlige ulykker var det dessverre mange av.

Det ble naturlig for Husviks unggutter å gå til sjøs. I barndommen ble de vant til sjøliv, de kom ombord i skutene i opplag, fikk høre spennende historier fra den store verden. Så det ble nok til at mange dro ut straks etter konfirmasjonen. Og kjække sjøfolk ble de fleste av dem, kom seg godt frem i verden.

For pikene var det vanlig at de tok seg huspost etter konfirmasjonen. Det var forsåvidt en god skole for senere husmødre, men vi

må være glade det ikke er slik lenger. Flere av pikene fikk huspost i Oslo. Noen særlig status gav visst ikke dette yrket. Min mor og hennes kusine Sigrid moret seg senere over en episode de opplevde på «Jarlsberg» da de var på vei for å tiltre poster som hhv. stuepike og barnepike hos fam. Collett i Oslo. To «fine» fruer satt og pratet sammen i salongen, de beklaget seg høylydt over sine håpløse hushjelpere: «Det er et ork med disse hushjelpene, men de er nå et nødvendig onde!»

Gamle sjøfolk var før i tiden ofte plaget av gikt, ja, det kunne gamle koner også være. Det var da vanlig med smørelser, hvem husker ikke Sloans Liniment? Og hvilken lukt den hadde? Den festet seg i hus og klær og satte unektelig sitt preg på hjemmet. Andre lukter var også mer merkbare da enn nå, f. eks. når det ble tørket barnetøy og bleier inne. Og når mange var redde for å luften, ble det jomen så som så med vellukten innendørs! Vi hadde engang en leieboer som satte limbånd rundt vinduene om vinteren, samtidig som Sloans Liniment var i daglig bruk. Tante trodde hun aldri skulle få huset luktfritt igjen. Men det gikk det også!

Helsesituasjonen var ikke så bra først i århundret, det gikk epidemier av f. eks. skarlagensfe-

ber i 1901 som kostet mange barneliv. Tuberkulosen herjet også inntil 1930 årene, og i 1918 kom spanskesyken og rev bort mange. Disse sykdommer kunne folk vanskelig gardere seg mot. Men mot en sykdom visste de å være føre var, og det var mot kopper. Foreldrene var svært påpasselige med å få barna vaksinerert, det skjedde gjerne i det første leveåret. Min far fortalte at når vaksinasjonen skulle finne sted, det var gjerne på Tolvsrød gamle skole vinterstid, da skoftet mannen sitt arbeide og bar sitt barn inntullet i et pledd, helt fra Tangen eller Husvik for å få det gjort. (Forts.)

*